

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Jiřího Pally a JUDr. Josefa Baxy v právní věci žalobkyně: **CZ-CARBON PRODUCTS s.r.o.,** se sídlem Sedlec 42, Starý Plzenec, zast. JUDr. Tomášem Kociánem, advokátem, se sídlem Jetelová 2, Plzeň, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení, pracoviště Plzeň,** se sídlem Lobezská 12, Plzeň, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 31. 1. 2012, č. j. 57 A 60/2010 - 30, ve znění opravného usnesení ze dne 10. 2. 2012, č. j. 57 A 60/2010 - 45,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Rozhodnutím žalované ze dne 21. 5. 2010, č. j. 44091/010-9010-23.4.2010-30/HS, bylo zamítnuto odvolání žalobkyně a potvrzeno rozhodnutí Okresní správy sociálního zabezpečení Plzeň - město (dále jen „správní orgán prvního stupně“) ze dne 25. 3. 2010, č. j. 44006/110-9010-25.3.2010-92/VPOJ-2/352. Uvedeným rozhodnutím správního orgánu prvního stupně byla podle § 104a zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 582/1991 Sb.“) zamítnuta žádost žalobkyně o vrácení přeplatku v neurčené výši na pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, vzniklého za měsíce leden 2007 až červen 2007. Řízení před správním orgánem prvního stupně bylo přerušeno z důvodu neskončeného řízení v obdobné věci vedené u Nejvyššího správního soudu. Poté, co Nejvyšší správní soud vydal dne 25. 2. 2010 rozsudek pod č. j. 4 Ads 120/2009 - 88, vydal následně správní orgán prvního stupně své rozhodnutí.

Žalovaná se ve svém rozhodnutí dále ztotožnila s argumentací Nejvyššího správního soudu obsaženou ve výše citovaném rozsudku, podle níž i v období od 1. 1. 2007 do 30. 6. 2007 byly organizace a malé organizace poplatníky pojistného a měly povinnost platit pojistné za sebe, a proto jejich platební povinnost nezanikla. Žalobkyni tedy její platební povinnost nemohla zaniknout a pojistné jí uhrazené proto bylo odvedeno v souladu se zákonem. Z tohoto důvodu nemohl žalobkyni vzniknout přeplatek na pojistném, a proto byla její žádost zamítnuta jako nedůvodná. Žalobkyně v odvolání tvrdila, že zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti (dále jen „zákon č. 589/1992 Sb."), ve znění účinném od 1. 1. 2007, neobsahoval výslovné ustanovení o vyměřovacím základu organizace a malé organizace pro stanovení pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, jak bylo původně uvedeno v § 5 odst. 1 písm. b) zákona č. 589/1992 Sb., ve znění účinném do 31. 12. 2006. V případě, kdy zákon od 1. 1. 2007 do 30. 6. 2007 neobsahoval definici veškerých předpokladů ke stanovení výše pojistného na sociální zabezpečení a státní politiku zaměstnanosti organizace, resp. malé organizace, nebylo možné dospět k závěru o trvání povinnosti organizace, resp. malé organizace platit pojistné. Proto vznikl žalobkyni za uvedené období přeplatek na pojistném, o jehož vrácení požádala. Žalovaná však v reakci na tuto argumentaci žalobkyně plně odkázala na závěry Nejvyššího správního soudu vyjádřené v rozsudku ze dne 25. 2. 2010, č. j. 4 Ads 120/2009 - 88, který je pro správní orgány závazný. Přitom uvedla, že vyměřovacím základem organizace i malé organizace byla i v období od 1. 1. 2007 do 30. 6. 2007 částka odpovídající úhrnu vyměřovacích základů jejích zaměstnanců. Tomuto vyměřovacímu základu ostatně v uvedené době odpovídaly i odvody pojistného ze strany žalobkyně. Vyměřovací základ organizace odpovídající úhrnu vyměřovacích základů jejích zaměstnanců bylo z výše uvedených důvodů možné stanovit na základě tehdy účinných ustanovení zákona č. 589/1992 Sb., tedy bez nutnosti aplikace nařízení vlády č. 37/2007 Sb. Žalovaná zdůraznila, že rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem, pobočka v Liberci, č. j. 59 Ca 15/2009 - 38, s nímž se žalobkyně v odvolání ztotožnila, byl zrušen právě rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 2. 2010, č. j. 4 Ads 120/2009 - 88. Žalovaná věc uzavřela tak, že žalobkyni nevznikl přeplatek na pojistném a její žádosti o vrácení tohoto přeplatku proto nebylo možné vyhovět.

Rozsudkem Krajského soudu v Plzni ze dne 31. 1. 2012, č. j. 57 A 60/2010 - 30, byla žaloba proti tomuto rozhodnutí žalované jako nedůvodná zamítnuta. Soud v odůvodnění rozsudku uvedl, že je vázán závazným právním názorem uvedeným v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 2. 2010, č. j. 4 Ads 120/2009 - 88, z něhož obsáhle citoval a s nímž se plně ztotožnil. Ve shodě se žalovanou pak krajský soud uzavřel, že vyměřovacím základem organizace a malé organizace byla i v období od 1. 1. 2007 do 30. 6. 2007 částka odpovídající úhrnu vyměřovacích základů jejích zaměstnanců. Takto stanovenému vyměřovacímu základu za uvedené období odpovídaly i odvody pojistného učiněné žalobkyní. Žalobkyně jako plátkyně pojistného tedy řádně a včas spočítala a odvedla pojistné za období od 1. 1. 2007 do 30. 6. 2007. Soud dále odmítl, že by napadené rozhodnutí bylo vydáno v rozporu s právními předpisy, jak namítá žalobkyně, a neztotožnil se ani s jejím tvrzením, že v případě vzniku a trvání vratitelného přeplatku na pojistném a zároveň splnění podmínek pro vrácení přeplatku uvedených v § 17 zákona č. 589/1992 Sb., je správní orgán povinen tento přeplatek vrátit. Jak již totiž bylo výše uvedeno, žalobkyni nevznikl vratitelný přeplatek na pojistném, a proto ani nevznikla

správnímu orgánu povinnost jej vrátit. Žalovaná tedy zamítla odvolání žalobkyně v souladu se zákonem, a proto soud žalobu jako nedůvodnou zamítl. Opravným usnesením ze dne 10. 2. 2012, č. j. 57 A 60/2010 - 45, pak Krajský soud v Plzni doplnil do výše uvedeného rozsudku výrok III., jímž byl žalobkyni vrácen zaplacený soudní poplatek.

Ve včasné kasační stížnosti žalobkyně (dále též „stěžovatelka“) namítla, že se krajský soud dopustil nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky následků absence výslovné definice vyměřovacího základu organizace a malé organizace v zákoně č. 589/1992 Sb., ve znění účinném pro období od 1. 1. 2007 do 30. 6. 2007. Krajský soud v Plzni nepřisvědčil této námitce žalobkyně s odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 2. 2010, č. j. 4 Ads 120/2009 - 88, jenž se podle názoru krajského soudu zabýval obdobným problémem. Podle stěžovatelky nebylo v situaci, kdy zákon č. 589/1992 Sb. ve znění účinném do 1. 1. 2007 do 30. 6. 2007, neobsahoval definici veškerých předpokladů k tomu, aby bylo možno stanovit výši pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti organizace, resp. malé organizace, možné dovodit, že organizaci, resp. malé organizaci, trvala povinnost platit pojistné. Jinak řečeno, povinnost platit pojistné trvala, nebylo však možné určit její výši s ohledem na absenci definice vyměřovacího základu organizace a malé organizace. Stěžovatelka upozornila na to, že práva a povinnosti lze ukládat pouze zákonem. Pokud má být někomu uložena povinnost platit, musí tak být učiněno ústavně konformním způsobem; zákonná norma musí stanovit, jaká částka, kdy a kam má být zaplaceno. Pokud tedy nebyla stanovena povinnost platit pojistné, resp. nebyla určena výše této povinnosti, pak z plateb uhrazených stěžovatelkou za období leden až červen 2007 vznikl vratitelný přeplatek na pojistném. Krajský soud dále pochybil tím, že se neztotožnil s názorem žalobkyně týkajícím se účelovosti výkladu Nejvyššího správního soudu, jenž je v rozporu s principy demokratického právního státu. K tíži stěžovatelky nelze přičíst její jednání, jímž předcházela sankcím ze strany orgánů sociálního zabezpečení, jak se stalo v případě řešeném Nejvyšším správním soudem. Pochybení zákonodárce a z něj plynoucí následky přitom nelze omlouvat s ohledem na preventivní jednání žalobkyně spočívající v zaplacení pojistného. Ze všech těchto důvodů stěžovatelka navrhla, aby Nejvyšší správní soud rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 31. 1. 2012, č. j. 57 A 60/2010 - 30, zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Žalovaná se ve vyjádření ke kasační stížnosti ztotožnila s rozsudkem Krajského soudu v Plzni, zejména pak zdůraznila skutečnost, že stěžovatelka byla schopná v období měsíců leden až červen 2007 správně spočítat a odvést pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti. Žalovaná proto navrhla zamítnutí kasační stížnosti.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené rozhodnutí krajského soudu v souladu s § 109 odst. 3 a 4 soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), podle nichž byl vázán rozsahem a důvody, jež byly stěžovatelkou v kasační stížnosti uplatněny. Neshledal přitom vady, k nimž by podle § 109 odst. 4 s. ř. s. musel přihlédnout z úřední povinnosti.

V souzené věci má stěžovatelka za to, že jí za období od 1. 1. 2007 do 30. 6. 2007 vznikl přeplatek na pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, neboť v tomto období zákon č. 589/1992 Sb. neobsahoval definici

veškerých předpokladů k tomu, aby bylo možné stanovit výši pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti organizace a malé organizace. Z toho stěžovatelka dovozuje, že za uvedené období nelze dovodit trvání povinnosti platit pojistné. Jelikož však stěžovatelka pojistné za toto období uhradila, domáhá se nyní vrácení přeplatku.

Nejvyšší správní soud ve shodě se žalovanou i s krajským soudem konstatuje, že uvedenou právní otázku již komplexně vyřešil ve svém rozsudku ze dne 25. 2. 2010, č. j. 4 Ads 120/2009 - 88, dostupném na www.nssoud.cz a publikovaném pod č. 2058/2010 Sb. NSS, přičemž z tohoto rozhodnutí při svém rozhodování vycházely správní orgány i krajský soud. Jelikož všechna rozhodnutí dosud vydaná v souzené věci obsahovala rozsáhlé citace z tohoto rozhodnutí, omezí se Nejvyšší správní soud na shrnutí klíčových závěrů tohoto rozhodnutí. Podle nich nařízení vlády č. 39/2007 Sb., o způsobu určení vyměřovacího základu zaměstnavatele pro odvod pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, nebylo ústavně konformní, neboť zasahovalo do věcí vyhrazených zákonu a bylo nepřípustně retroaktivní. Pojem vyměřovacího základu organizace a malé organizace, byť nebyl pro období od 1. 1. 2007 do 30. 6. 2007 zákonem č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, výslovně definován, však bylo možné spolehlivě a zcela jednoznačně z jednotlivých ustanovení tohoto zákona dovodit jako částku odpovídající úhrnu vyměřovacích základů jejích zaměstnanců. Nejvyšší správní soud opětovně zdůrazňuje, že tento závěr nemá výkladovou alternativu a podporují ho všechny v úvahu přicházející interpretační metody, přičemž žádná jiná interpretace vůbec nepřichází v úvahu.

Pokud jde o názor žalobkyně o účelovosti citovaného rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, jež mělo být vydáno v rozporu s principy demokratického správního státu, Nejvyšší správní soud poukazuje na to, že předmětný právní názor již prošel testem ústavnosti, přičemž ústavní stížnost podaná proti rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 2. 2010, č. j. 4 Ads 120/2009 - 88, byla odmítnuta usnesením Ústavního soudu ze dne 19. 6. 2012, sp. zn. I. ÚS 1904/10. Uvedené tvrzení stěžovatelky je tedy třeba považovat za pouze její subjektivní přesvědčení bez relevance pro souzenou věc.

Dále Nejvyšší správní soud k námitce stěžovatelky podotýká, že pokud stěžovatelka řádně odvedla za období 1. 1. 2007 do 30. 6. 2007 pojistné, toliko splnila svou zákonnou povinnost, která, jak již bylo výše uvedeno, trvala i v uvedeném období. Takové jednání jí tedy nebylo a nemohlo být přičteno k tíži. Naopak případné neodvedení pojistného za toto období by bylo, stejně jako v již opakovaně citované věci vedené u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. 4 Ads 120/2009, považováno za nedoplatek na pojistném.

Věc lze uzavřít tak, že stěžovatelka provedla platbu pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti za období od 1. 1. 2007 do 30. 6. 2007 v souladu se zákonem a proto správní orgány postupovaly správně, pokud zamítly její žádost o vrácení přeplatku na pojistném za uvedené období, neboť takový přeplatek stěžovatelce nevznikl. Krajský soud v Plzni pak v souladu se zákonem i s konstantní judikaturou Nejvyššího správního soudu žalobu zamítl, přičemž Nejvyšší správní soud po

přezkoumání tohoto rozhodnutí neshledal žádné jeho pochybení při aplikaci hmotného či procesního práva.

Ze všech uvedených důvodů Nejvyšší správní soud kasační stížnosti jako nedůvodnou zamítl podle § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s. O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 120 a § 60 odst. 1 věty první s. ř. s., neboť neúspěšné stěžovatelce náhrada nákladů řízení nepřísluší a žalované v souvislosti s řízením o kasační stížnosti žádné náklady nad rámec její běžné úřední činnosti nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 13. září 2012

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu